

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évi 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, munkások, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Levél a szerkesztőhöz.

(Múlt számunkra későn érkezett.)

Kedves Deréky Bátyám!

Kérésedre mellékelten küldök egy cikket, mely a székely érdekeket tárgyalja. Nekünk székelvieknek csüggedetlenül, erős bizalommal, acélos akarattal kell küzdenünk a Székelyföld szebb jövőjéért. Olyan fontos a székely nép történeti missziója, hogy elsőrangú, eminens állami érdek képez e fajnak megerősítése. A nemzeti kormány jó indulattal viseltetik a székely ügyek iránt, a függetlenségi zászló alá való sorakozással, a székelység örülte a hosszú időn át kísértő mameluksnak gyanuját. Vállvetett erővel, összefogott kézzel, egy értelemmel, egy akarattal kell mindnyájunknak most küzdeni a függetlenségi eszmék diadaláért, de kell küzdenünk a mi szűkebb hazánk, a Székelyföld érdekeiért is.

Az egyik legsürgősebb székely kérdésnek, az erdőtörvény kérdésének nem szabad elaludnia. Az udvarhelymegyei zászlótartók ne göngyöljék be az annyi szeretettel, az oly sok lelkesedéssel kibontott lobogót, hanem azt magasra tartva gyűjtsék alá a székelyek minden igaz fiát, minden hű hivatást s a teljes diadalig, az erdőknek a rabságból való felszabadításáig ne pihenjenek. Én szíves készséggel elismerem s hirdetem is a földművelésügyi kormány jóindulatát, de viszont látom, tudom, tapasztalom, hogy nem látják át a maga teljességében az erdőtörvény sérelmes intézkedéseinek romboló hatását, hogy még mindig tulzotaknak tartják az igazságnak felajdulásait s hogy még mindig nem látják eléggé kidomborítva a Székelyföld speciális viszonyait, nem méltatják eléggé a történeti tradícióból folyó, szerződéssel megerősített székely jogokat. Mi nem kérünk alamizsnát, nem esdeklünk kegyelemért, hanem csak jogaink elismerését követeljük s azt kívánjuk, hogy azok a törvények, melyek a mi viszonyaink teljes figyelembe vétele nélkül hozattak, amely törvények paragrafusainak mi csak a bunkóját érezzük, az igazságnak megfelelőleg megváltoztattassanak.

A függetlenségi eszme diadaláért s a Székelyföld szebb jövőjéért vivott nemes harcban,

az én udvarhelymegyei székely testvéreimnek erőt kívánva, maradok Neked

igaz hived:

Dr. Nagy György,

orsz. képviselő.

A székelyekért!

Irta: Dr. Nagy György.

A Romániában haragosan felcsapó lángok újra reávilágítottak a székelyeknek feledésbe menő történeti hivatására. Arra a nagy nemzeti misszióra, hogy a székelység nem csak édes hazánk keleti kapujának védője, hanem nyugat felől gátja a dákoromán törekvéseknek. Érenél szilárdabb gát, melyen a nemzetellenes törekvések hullámai megtörnek. E gát nélkül a nemzetiségi agitátorok által felvert hullámok átsaptak volna Romániába s viszonzásul a román tűzvihar átsistergett volna a Kárpátokon.

E gáton gonosz kezek régóta rést akarnak ütni. Kettős fegyverrel dolgoznak: a kölcsönrel és a kivándorlásra csábítással. Szolgálatkész ügynökök ajánlják fel a megszorult székely gazdának az oláh pénzintézetek kölcsönét. A könnyen kapott kölcsön rabbá teszi az adóst. A legkisebb mulasztást mohón ragadja meg a hitelező s a per, végrehajtás, árverés egymást követi. Idegen kézre jut az ősi székely birtok. Rés támad a gáton. Sokan vagyunk, kik aggodva nézzük a rés növekedését, a székely birtokok pusztulását.

Ha az ország valamelyik részében nemzeti szempontból fontos az, hogy kiknek kezében van a birtok s a birtokkal járó előny, akkor a Székelyföldön a legfontosabb. A legszebb, de a legnehezebb is a székelyek történeti hivatása. Ezt a hivatását vagyonából kifosztva, erejében megbénítva nem tudja betölteni. Azért kell a törvényhozásnak is kettőzött gondossággal rendezni a Székelyföld birtokviszonyait. A Székelyföld földrajzi és éghajlati viszonyait figyelembe vevő birtokrendezési törvények, a székelység tradícióihoz simuló, a székely gazdálkodási rendszert méltányló erdő s legelő törvény sürgősen szükségesek. Ezek adják meg azt a gazdasági erőt, mellyel nemcsak védeni lehet

a meglevőt, hanem új kötással erősíteni is lehet a megbontott gátat.

Ha székely nem lennénk is, átérzve ennek a nemes fajnak fontos történeti feladatát, minden erőmmel küzdenék a székely érdekek győzelméért, meny nyíval lelkesebb lehet hát küzde sem, mikor a meggyőződés erején, a historiának tanulságán kívül saját véreimnek szeretete, saját fajomhoz való gyermeki ragaszkodásom is erősítenek a küzdelemben. Lehet, hogy tévedek. Hiszen tévedni emberi dolog. Lehet, hogy sokszor nem látok a dolgok mélyére. Lehet, hogy gyenge az erőm a kitűzött cél elérésére. De egyet elvitatni nem engedek, azt: hogy ha hibázva, gyenge erővel is, de önzetlenül megyek a magam útján, azon az uton, mely a székelység szebb jövője felé visz.

Ezért fáj szívemnek minden székely birtok felett megperdülő dob. Ezért nézem siró szemmel kivándorló székely testvéreimet. Engem nem vigasztal az a tudat, hogy a kivándorló visszajő, hogy aránylag kevesen maradnak örökre az idegenben. Nekünk kevés is sok. Minden lélek értékes. Minden erőt meg kell becsülni. De különben is miért hervassza el idegen világnak sorvasztó szele a székely leányok orcájának nyíló rózsáját? Miért sorvadjon idegenek szolgátságában a székely anyák fiainak izma? Módot, alkalmat kell teremteni, hogy saját hazájában élhessen meg a székely. Ha nem elég hosszú a föld, gyárakkal kell megtoldani. Az eke csillogó vasában tükröződjék vissza a gyárkérmények diadalmasan felszálló füstje. Az aratók dalára a gépek bugása adjon visszhangot.

A romániai parasztlázadásnak fénye reá világított a Székelyföldre. Hogy a lázadásnak csak borzalmas fényét látta édes hazánk, de nem szenvedte át romboló lángját, abban az érdem a székelyeké, kiknek hazaszeretete, felvilágosodottsága útját állta a láng elterjedésének. Mintegy tűzfal állott a Székelyföld a román lázadók s az agitátorok által felbujtott erdélyi oláhok között. E tűzfalat erősíteni kell. Ki csak egy homokszemmel is járul az erősítés munkájához, áldja meg azt a jó Isten mind a két kezével.

Székelymentés.

Irta: Dr. Vajna Géza.

A székelyföldi kirendeltség 1906. évi beszámolójának vizshangjaképen egy, a kirendeltség működését kritizáló cikk jelent meg a vidéki sajtóban, Ugron Zoltán tollából.

Ugron Zoltán, a ki csodálkozását fejezi ki, hogy épen az erdélyi sajtó közönyösen siklik át a kirendeltség tevékenysége felett, természetesnek fogja találni a kritika jogosultságát. A saját kritikai ismertetésével szemben is és megfogja engedni, hogy nemely kérdésben eltérő, sőt: ellenkező véleményünk s lehet, hogy elfogulatlanabb fölfogásunk legyen a kirendeltség működéséről.

A székely népnél egyformán szólhatunk vagyoni és erkölcsi romlásról, hanyatlásról. Hosszas szociálpolitikai elmélkedés volna szükséges, hogy e két jelenség összefüggésének okait kimutassuk, a mi ezuttal nem célunk. Ma már a meglevő tényekkel a jelen állapotban kell számolnunk és azoknak orvoslását kell keresnünk. Hogy ezt megtaláljuk, a bajok forrásait kell megkeresnünk s ott kell gyógyítanunk, operálnunk, a hol azoknak a gyökere fészkel.

A székelység erkölcsi súlyedése még nem oly általános, bár nagymértékű, mint a gazdasági hanyatlás, a vagyoni pusztulás. Ezuttal csak az utóbbi kérdésről léven szó, megjegyezzük, hogy Ugron Zoltán cikkében a bajok okairól, forrásairól egyetlen szóval sem emlékezik meg. Már pedig azok ismerete és nyílt, őszinte föltárása nélkül sem nem lehet, sem nem jogosult a szanáló intézmények tevékenységét kritizálni.

Ugron Zoltánnak és földbirtokos társainak, a kik jól tudjuk és napontként tapasztaljuk, a csökönyös kételkedés és hitetlenség szemüvegén át nézik a kirendeltség működését, tudniok kell, hogy a székelység romlásának gyökérszámai egyenesen a székely társadalom intelligens elemeinek, a középosztály, az alsóbb néprétegek vezetésére hivatott földbirtokosok, közigazgatási tisztviselők, papok, tanítók indolenciájának, részvételtségének, közömbösségének, sőt igen sok esetben hihetetlenül ellenséges magatartásának süppedékes talajába nyulnak vissza. A míg az ország Királyhágón tul terjedő részét a kor haladásával lépést tartva viték előre a nyugati civilizáció kulturális és gazdasági intézményei, az erdélyi részek és speciálisan a székelyföld messze elmaradt az általános haladás mögött. A modern gazdálkodás jelenségeivel csak szórva nyosan, nagybirtokosoknál találko zunk. Ellenben a nép nagy tömegé-

nek fogalma sincs a modern, intenzív gazdálkodásról; a földművelés a régi, kezdetleges formákban küzdök a ránehezülő bajokkal; az állattenyésztést megölte a nagybirtokosok „bölcs” és önzetlen erdő- és legelőfelosztási politikája; a szőlőművelés kiveszében volt a legutóbbi évekig. A Székelyföld gazdasági képe tehát a legutóbbi években siralmasan elszomorító. Következményei a fejletlen gazdálkodásnak és a lelketlen birtokrendezési rendszernek, az irányítás, a vezetés hiányának: a nép eladásodása, elszegényedése és a kivándorlás.

Nem vádolunk egyeseket. De a kritika igazsága megköveteli, hogy kimondjuk: ha a székely társadalom arra hivatott tényezői, osztályok és egyének, a kiket tisztók a nép vezetésének élére állított, másként teljesítik vala kötelességeiket a multban, akkor a székely nép nem szorul az állam szanatóriumi ápolására s bizonyára más volna a helyzete annak a székely középosztálynak is, amely most már magára hagyatva kénytelen megbirkózni a mult ránehezülő következményeivel.

Kimondjuk nyíltan: a köznép romlását, ha nem is egyedül, de nagyrészt a földbirtokos középosztály és a tisztviselők, meg az oktatásra hivatottak mulasztásai okozták. Nem kell ennek bizonyítékait a messzi multban keresnünk. A helyzet képe általánosan ma is ez. Vannak kivételek, de elenyésző számban. Semmi esetre se oly mértékben, hogy a rendszer változását állapíthatnók meg.

A székely nép faji tulajdonaiban annyi értékes, kiváló alkotó elemet tüntet föl, hogy lehetetlen lett volna kellő erkölcsi nevelés, vezetés és lelkiismeretes gazdasági irányítás mellett a romlásnak oly mélységeire sülyednie.

Sőtétben tévelyeg, aki azt véli, hogy egy népréteg helyzete, sorsa nem érdekli, nem befolyásolja a többi osztályokat.

De igenis. Sőt annyira, hogy egyiknek hanyatlása vagy javulása okvetlen magával vonja amazokat is.

Ha a bajokat a társadalom valamelyik tényezőjének vétke mulasztása okozta, a társadalom reorganizáló erejének kell az orvoslást is végeznie. Az elzúllás utolsó fokán szabad csak egészséges államban az állam közbelépéséhez folyamodni. És az erkölcsi hanyatlás nagyfokú bekövetkezésének kell tartanunk, ha magasabb társadalmi osztályok, a melyek helyzetük szanálásának feltevéleit öntudatosan megszerezhetik, szintén az állam kórházi ápolásához menekülnek.

Az államkormány megtette és teljesíti kötelességét. A kirendeltség a legnagyobb önzetlenséggel és a rendelkezésre álló eszközök lelkiismeretes felhasználásával tölti be hivatását. Ez természetesen nem több, mint a mennyinek a kirendelő földművelési kormány megállapítja. Igaza van Ugron Zoltánnak: a birtokos közlekedési és mi még hozzátesszük: az ipari politika együttes helyes rendezése és kezelése fordíthatja meg a székelység helyzetét.

Azok, akik az állami és társadalmi feladatok állampolitikai és szociológiai disztinkcióival tisztában vannak, tudják, hogy hol válnak el

és hol kell találkozni az állam és a társadalom teendőinek.

Az állam megtette és megteszi a magáét. Az anyagi segélyezéseket soknak is tartjuk. Még további fokozásuk a társadalmi önszegély ellátására vezet. Tehát egészségtelen. A segítséget nem ebben az alakban óhajtjuk. A bajok föltárása, a nép, a birtokosság gazdasági oktatása, nevelése, a modern, intenzív gazdálkodás rendszeres megismertetése, minta-telepek felállítása legyen az eszköz; anyagi, pénzbeli segély jogosultságát csak ott ismerjük el, a hol az akut állapot föltétlenül megköveteli.

A kirendeltség igazi hivatása csak ez lehet. De munkája igazi eredményekkel csak úgy járhat, ha a társadalom összes tényezői támogatják. Szellemi és erkölcsi erejükkel, önzetlennel odaadással. Az állam hivatása nem lehet agyonadósodott földbirtokosok terheinek átvállalása; értse meg a birtokos középosztály, hogy a nép helyzetének javulása az övét is magával vonja, csak hogy a megújulás munkáját együtt, vállaltva kell végezniük. Amire már van is példa: báró Bálinti, Jósika Gábor, Szentkereszti Béla nagybirtokosok és mások neveit is ismeri Ugron Zoltán.

Együtt uraim és egymásért! És akkor a kirendeltség kritikája nem lesz merő „gáncsoskodás”.

Népgyűlési határozat.

A marosvásárhelyi függetlenségi és 48-as párt által f. é. április 1-én tartott népgyűlés a Sz. Szak és Péter megindokolt javaslatára határozatilag kimondotta, hogy Kossuth Ferenchez, mint az országos függetlenségi és 48-as párt elnökéhez a következő feliratot intézi:

Meg vagyunk győződve arról, hogy némely lapok ama közlései, mintha a magyar kormány hajlandó volna Ausztriával két évtizedre kiterjedő kereskedelmi és vámszerződést kötni, ami merőben ellenkezik a közszellemmel és hazánk gazdasági érdekeivel, a valóságnak meg nem felelnek.

Megnyugt minket Nagyméltóságodnak a függetlenségi elvekért eddig folytatott eredményes küzdelme afelől, hogy akkor, a midőn a hazasorsának intézése főképp Nagyméltóságod kezébe van letéve, kit a nemzet nagy többsége támogat, Ausztriával csak olyan szerződés kötésebe egyezik bele, amely hazánk és nemzetünk érdekeivel mindenképpen összhangban áll.

Eppen azért teljes bizalommal és mélytisztelettel arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy a nemzet szent érdekeit továbbra is minden irányban megvédelmezni kegyeskedjék.

Főképp pedig méltóztatassék minden rendelkezésre álló eszköz felhasználásával oda hatni, hogy:

1. Ausztriával 1917. éven túl terjedő időre szóló szerződés semmi szín alatt ne kötessék, ellenben gondoskodás történjék már most arra nézve, hogy 1918. január hó 1-étől kezdve hazánk önálló gazdasági rendelkezése minden külállammal szemben Ausztriát sem véve ki, tényleg életbe lépjen s mindenképpen érvényesüljön;

2. ha azonban 1917-ig terjedő időre sem volna Ausztriával hazánkra nézve kedvező szerződés köthető, úgy az 1899. évi XXX. t.-c. joghatálya szerint, a magyar önálló vámterület gyakorlatilag is azonnal érvényesíttessék, a berendezkedés azonnal megindíttassék s Ausztriával szemben a vámszedés 1908. január 1-én megkezdessék; végre

3. az Osztrák-magyar bankszaba-

dalom 1910. éven túl semmi szín alatt meg ne hosszabbíttassék és gondoskodás történjék arról, hogy a magyar önálló jegybank minden kelteivel felállíttassék és úgy berendezessék, hogy működését 1910. január hó 1-ével akadálytalanul megkezdhesse.

Melyek után tántoríthatatlan bizalommal és mély tisztelettel maradtunk Nagyméltóságodnak

Marosvásárhelyt, 1907. április 1-én
A marosvásárhelyi I. és II. kerületi függetlenségi és 48-as párt által tartott népgyűlés nevében

Petri Zsigmond
Gáspár Gyula
pártelnökök.

Budapest legnagyobb divatháza Holzer Simon.

Budapest olyan látnivalóval gazdagodott, amelyre foglalkozni kereskedelmi és ipari élet szempontjából is érdemes, hirdetvén az előre törtető magyar iparnak diadalát. Párisban, Londonban, Berlinben és Bécsben már hosszabb idő óta vannak nevezetes áruházak, melyek bámulatára jár a közönség és ma egy Budapesten felépült hasonló, világvárosi modern divatház megnyitásától számolunk be.

Husvéthétfőn nyitotta meg ünnepélyesen Holzer Simon Kossuth Lajos-u. 9. sz. alatt újonnan átépített és megnagyobbított divatházát. A női divatcikkek terén a Holzer cég már évtizedek óta vezető szerepet visz. 1869-ben alapították a céget, mely becsületes ügykezelésével az ország legnagyobb cégei közé küzdött fel magát s ma már a Holzer névnek nemcsak az országban, de a külföldön is hírneve van. Régi helyiséget megnagyobbította, helyesebben megnégyszerezte Holzer. A földszinten az első és második emeleten vannak az elárusító helyiségek; az utóbbi emeleten a nagybani elárusítás történik, a harmadik, negyedik és ötödik emelet pedig a műhelyek céljaira szolgál. Az elárusító csarnokok s az irodák pazar fényűzéssel vannak berendezve; a műhelyek tágasak, világosak, mindenben megfelelnek az egészségi követelményeknek. Aki belép a Holzer divatházába, azt káprázatos fényveszi körül. Hatalmas velencei tükrök alatt sűrű-forog a vásárló közönség s az alkalmazottak serege.

Holzer divatházában 120 kereskedelmi alkalmazott és 400 munkás dolgozik. Két márvány lépcsőház vezet a felső helyiségekbe. Este 16 villamos izzólámpa és 400 izzólámpa terjeszti fényét a munka s elegancia csarnokaira. A vevőközönség szórakoztatására pazarul berendezett olvasóterem áll rendelkezésre s így Holzernél még várakozni is kellemes.

De mindezeknél nagyobb érdeklődésre számíthat a női divatcikkeknek az a sokasága, változatossága és szépsége, amely a divatházban fel van halmozva. Ami szépet, jót és újat produkál a divat, amit a legrefináltabb ízlés e téren megkíván, Holzernél megkapható. Nincs az a női divatcikk, mely óriási választékban itt feltalálható nem lenne. A hölgyközönség körében a gyönyörű tágas próbatermek is feltűnést fognak kelteni.

Holzer neve rég ismert a magyar közönség előtt. Iszlése, tudása, sok évtizedes munkássága s a közönség bizalma a magyar nagyiparosok első közé emelték őt s most, midőn élete munkásságának eredményét: ezt a gyönyörű divatházat felavatta, a közbecsülésnek örvendő férfiúi sikeréről örömmel vesz tudomást úgy a szakma, mint a nagy nyilvánosság.

Az új divatház impozáns ünnepség keretében nyílt meg. A hatalmas épület előcsarnokában a fővárosi ipari és kereskedelmi előkelőségei adtak egymásnak találkozót. 7-800-ra te-

hető a megjelentek száma. Délelőtt 11 órakor Holzer Sándor, a cég elnöke rövid beszédben köszöntötte, hogy ily nagy számban gyűltek össze a főváros kereskedelmének iparának vezető férfiai, valamint vevői és üzletfelei, akiket aztán kért, hogy tekintsek meg a divatházat. Thék Endre szólalt meg ezután meleg elismerés hangján apostrofálván Holzer szorgalmát, igyekezetét és érdemeit a magyar ipar fellendítése terén. Thék beszéd után hatalmas eljenzés hangzott, azután a divatház megtekintésére indult a közönség, melynek körében ott láttuk a főváros tanácsa képviselőit, Bódy Tivadar tanácsost, a kereskedelmi és iparkamara képviselőit, Thék Endre elnököt, O. M. K. E. képviselőit, marosvásárhelyi Fűrster Bertalan udvari tanácsost, Orsz. Iparegyesület képviselőit, Gelléri Mór kir. tanácsost, Pest. Goreczky kerületi előjárókat, továbbá a szakmabeli egyesületek társulatok vezető férfiai, a Mössner Girardi, Ungár, Berényi, stb. stb. cég főnökeit.

A hatalmas divatház valóságos elragadta a közönséget, mely meggyőződött az érdekes látnivalókkal teli. A második emeleten felállított büfében folytatódott az ünnepség. Holzer Sándor köszöntötte fel a vendégeit, utána az alkalmazottak nevében Steinberger F. elvette a főnököt és más számos felköszönt hangzott el.

LEGUJABB.

A kiegyezési tárgyalások folytatására: Kossuth, Wekerle és Darányi az államtitkárok kíséretében, április hó 8-án, délután 5 órakor Bécsbe utaztak, a hol kedden megkezdtek tárgyalásokat, melyek az előjelek szerint ezuttal döntő sulyal fognak bírni, mert Wekerle és Kossuth igérte tettek, hogy még e héten a közgazdasági bizottság ülésén nyilatkozni fognak a kiegyezési kérdésben; a kiegyezés ügyében Wekerle miniszterelnök, bécsi útja előtt, egy óra hosszáig tárgyal Széll Kálmánnal.

Az országgyűlési 48-as párt e hó 8-án, délután egy órakor Bátorban Tivadar elnöke mellett ülést tartott. Metzner Béla kéri az elnökséget, hogy a párttagokat hívja fel az ülések szorgalmasabb látogatására, mire az elnök kijelenti, hogy ez ügyben már intézkedett. Ugron Gábor indítványt nyújtott be az ülések meghosszabbítására.

A képviselőház e hó 9-iki ülésén Just Gyula elnök jelentette, hogy a megelőző napon az országgyűlési naplóba egy verset csempésztek be, mely a magyar nemzetet gyalázza. Vajda nemzetiségi képviselő beszéde fonálán olvasta fel a verset, de olyan halk hangon, hogy senki se hallotta és beszéde végén átadta a gyorsíróknak a vers kéziratát, hogy vegyék be azt a jegyzőkönyvbe. Az elnök — a Ház viharos felháborodását lecsillapítandó — felszólítja Vajda Sándort, hogy eljárását igazolja, de Vajda nem volt jelen, a mi még nagyobb kifakadásokra ingerelte a képviselőket. Ugron Gábor tartott ezután lesújtó leckeztető beszédet a nemzetiségi képviselőknek. Just Gyula elnök felszólítja Vajdát, hogy szerdán délelőtt 10 óráig igazolja férfiához nem illő eljárását, mert különben minden kihallgatás nélkül fog felettel a Ház ítélkezni.

Itt adjuk egész terjedelmében azt a meggyalázó verset, melyet elég vakmerően Vajda Sándor nemzetiségi képviselő a gyorsírói jegyzetbe csempészett:

Gézengúz nép valátok kezdet óta
Azt sem tudjátok, honnan jöttetek,
Csak annyit áll, hogy ennek a hazának
Ádáz ördögivé lettetek.

Tíz átkos század óta élőködtök
Mint vérszomjas poloskák e hazán
És sokat túrt, de semmit sem felejtett
Mert „cine mintye“ a román.

Óh, rabló csorda! Egyedül e honban
Te tönkrementél volna szaporán,
Hisz török testvéred ellen ki védett?
A hü oláh szív, Hunyady csupán.

És azóta kérkedel vele kevélyen,
De népet szídd gyáván, s ostobán,
Rég túri mindezt, de el ne felejsd ám,
Hogy „cine mintye“ a román!

Megunván a magyar fajt szaporítani,
S üdíteni másnak elfajult véréit,
A román nép is feleszméle végre
S felismeré tulajdon nemzetét.

Azóta már hiába kiabáltok,
S gyalázzátok e népet magyarán,
Mert büszke őseire s származását
Most: „cine mintye“ a román!

Hiába hős honvédek Janku ellen,
Hiába hős tyukászok vittanak,
Turini szent Kossuth s Hatvani végre,
Esküszegéshez folyamodtanak.

Esküszegést boszult meg Janku népe,
Esküszegést boszult meg a mokány,
Mert békés nép, de védelmezi jogát
És: „cine mintye“ a román!

Hiába minden, minden... elfogsz veszni
Jogtipró ázsiai söpredék!
Hiába alkudozol Isteneddel,
Hogy: „őseid jövöd megbünhödek.“

Ők saját vétükért bünhödtek akkor,
Te vétkezel e század hajnalán,
És feltámasztod botorul a boszut,
Mert „cine mintye“ a román!

*

A függetlenségi 48-as tagjai a képviselőházban behatoló tanácskozásokat folytatott a kiegyezés kérdéséről. Az a vélemény jutott kifejezésre, hogy állást kellene foglalni oly irányban, hogy a párt állapítaná meg a feltételeket, a melyek mellett a kiegyezésnek a parlamentben való sima elfogadását biztosíthatná. Föltűnést keltett, hogy Bauffy Dezső báró, ismételtten kereste a függetlenséggel való összeköttetést.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hihetetlen hírek.

Mondják: hogy a héjasfalvi vonat, most már a kedvező idők beálltával, naponként pontosan beérkezik;

mondják: hogy a városi kutyák, az ebzárlat megszűntének öröme, a „Királyutca“ sarkán nagy bankettel összekötött, műsoros filérestélyt rendeztek;

mondják: hogy a keddi hetivásáron már tavalyi ibolyát is árultak;

mondják: hogy összes kaszinóinkban és társasköreinkben betiltották a — kártyázást;

mondják: hogy a járásbiróság ünnepélyes átköltöztetésénél, az összes végrehajtói végzéseket megsemmisítették;

mondják: hogy országgyűlési képviselőinket, pontos és szorgalmas megjelenésükért, a Ház elnöksége elismerő oklevéllel tüntette ki.

mondják: hogy a „Malom utcán“ most már fenyves lakkcipőben is veszély nélkül lehet végigmenni.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Gratulációk.** Az e hó 5 én Marosvásárhelyt, a „Székely-Udvarhely“-nek az elmúlt darabont korszakban követett, megalkuvást nem ismerő, tiszta 48 as függetlenségi irányának teljes diadalával végződött esküdtbíróági főtárgyalás alkalmából, lapunk főszerkesztőjéhez helyből és ország minden részéből számtalan gratuláció érkezett. Miután a sok levélre — elfoglaltságunk miatt — külön-külön nem válaszolhatunk, ezúton mondunk köszönetet érdeklődő elbarátainknak szíves megemlékezésükért. Igérjük, hogy azon az uton,

melyet eddig is követtünk, rendületlenül megmaradunk s továbbra sem tántorít el semmifele befolyás hazánk szabadságának, függetlenségének oltalmazásától.

— **A székely közbirtokosságok figyelmébe.** A Budapestre menendő küldöttségbe eddig a hetvenöt kérvényező község közbirtokosságokból csupán tizenöt község jelentette be nálunk a küldöttségbe választott képviselőinek neveit. Mi csüggedés nélkül, hazafias lelkesítéssel faradunk a közügy érdekében, de megfoghatatlannak tartjuk azt a közönyt, mellyel a közbirtokosságok saját égető érdekeik iránt viselkednek; mert jogosan elvárhatnánk mindazoktól, a kik kérvényeikkel a mozgalomhoz csatlakoztak, hogy most midőn már az ügy ennyire előrehaladt és a küldöttség tisztelgése szinte elodázhatatlan, nagyobb lelkesedéssel támogassanak bennünket. Felkérjük tehát ismételtten az összes székely közbirtokossági elnököket, hogy tartsák meg sürgősen gyűléseiket és jelentésk be szerkesztőségünkbe küldötteik neveit, hogy a küldöttség még e hónap folyamán, minél jímposabb és nagyobb számban vonulhasson a földmívelésügyi miniszter elé jogos kérelmével.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Harsia Jusztinián székelyudvarhelyi állami főreáliskolai tanárt a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába és Biró Istvánt a főreáliskolához rendes tanárrá nevezte ki.

— **Erdélyréssi vásárok.** Pénteken április hó 12 én Halmágy, Marosújvár; 13-án Nagybaczon, Vajdahunyad; 14-én Borgóprund, Csikszépviz, Egerbegy (Nagyküllőmege); 16-án Szabéd; 17-én Zám; 18-án Berethalom, Galgó; 20-án Buza, Drassó, Gyalu, Nagysármás.

— **Színészet városunkban.** Mult számunkban hírt adtunk róla, hogy Hevess Béla szintársulata előbb Tordára akar megnni és csak azután készen városunkba, május havában. Miután azonban Torda nem egyezik bele a tervezett változásba, újabban arról értesülünk, hogy a szintársulat nálunk, az előre megállapított rendes napon, azaz e hó 16-án kezdi meg előadásait.

— **Halálozás.** Csia György, nyug. kir. albiró, kovásznai birtokos, élete 75-ik évében, e hó 5 én hajnalban, rövid szenvedés után meghalt. A megboldogult egész életén át tevékeny részt vett a közéletben és általánosan ismert humanitása és jótékonyága által, maradandó emléket szerzett nevének. Temetése e hó 7-én volt Kovásznán, kiterjedt rokonsága és nagyszámu közönség őszinte részvéte mellett.

Geizler Lajos volt 1848 as honvédhadnagy életének 78. évében e hó 7-én d. e. 11 órakor végelgyengülésen meghalt.

Lajos János ev. ref. lelkész élete 42 ik, papsága 16-ik, boldog házasságának 13. évében folyó hó 8-án Bögözön jobb létre szenderült. Temetése 10-én d. u. 2 órakor tartott családja és hívei őszinte részvéte mellett.

— **Rokkant- és Nyugdíj-Egyleti közgyűlés.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének székelyudvarhelyi 138-ik fiokpénztára első évi rendes közgyűlését Betegh Pál egyleti elnök vezetésével, folyó hó 7-én a polgári önképzőkör nagytermében, a tagok élénk érdeklődése mellett tartotta meg. Az eljenzéssel fogadott elnöki megnyitó keretében a tagokat és Solymossy Endre védnököt üdvözlő az elnök a közgyűlés egyhangulag elfogadta azon indítványát, hogy a központi értesítőben jövőre fizetési magán hirdetéseket is közöljenek s ezzel a lap költségeit is pótolják. Majd az elnöki előterjesztések során halásan

emlékezett meg az Udvarhelymegyi Takarékpénztárnak a fiók részére, illetve külön alapja javára adományozott 50 koronás adományáról s indítványára ezen intézetnek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Biró János jegyző olvasta fel a fiokkör hét hónapos életéről összeállított jelentését, melyhez Gyerkes Mihály fűzött néhány megjegyzést. Ezután Blájer Balázs pénztárnok terjesztette elő a fiokkör pénzforgalmáról szóló jelentést, melyet a közgyűlés elfogadott és számadásra kötelezteket a felelősség alól felmentette. A központi közgyűlésre ezúttal megbízottakat, tekintettel a fiók szerényebb anyagi viszonyaira, nem küldöttek. Az indítványok és új tagok felvétele került sorra. Itt Solymossy Endre védnök emelkedett szólásra és igaz érzéstől áthatott, meleg szavakban ismertette a rokkant- és nyugdíj-egylet céljait. Felkérte a jelenlevőket, hogy a maguk és a közjó érdekében, karolják fel ezt az intézményt, mely páratlan előnyökben részesíti tagjait. — Végül a vezetőségnek mondott elismerő köszönetet s indítványozta, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvében is adjon kifejezést ebbeli érzelmeinek. Betegh Pál elnök néhány szóval megköszönte az elismerő nyilatkozatot s kérte a választmány további kitaró támogatását ugyancsak a védnöknek további jóindulatát s ezután a közgyűlést berekesztette.

— **Bucsúztatás.** Trattner József pénzügyi biztost, a ki vasárnap a délutáni vonattal végleg bucsút vett Székelyudvarhelytől, hogy új állomáshelyére Sopronba költözzék, barátai és tisztelői szombaton este bucsúztatták el. Több mint 40 tagból álló asztaltársaság toborzódott ez alkalommal össze és mindannyian sajnálatuknak adtak kifejezést a derék ember távozása felett, a ki városunk egész társadalmának általános tiszteletét és bizalmát bírta. Vasárnap az indóházánál is számosan jelentek meg, a kik érzékenyen bucsúztak a kedves családtól. Részünkről hasonló megbecsülést és minden jót kívánunk nekik új állomási helyükön.

— **Székely közbirtokosságok küldöttsége** Zágon község kétágkatonaság csoportbizottsága e hó 5-én tartott gyűlésében Antal Istvánt és Török Lajost választotta meg küldöttségi tagoknak.

— **Egy község névváltozása.** A m. kir. belügyminiszter az Udvarhely megye területén levő „Varságtelap“ nagyközség nevét „Varságtisztásra“ helyesbítette.

— **Köszönetnyilvánítás.** Szeretett jó atyánk ids. Ungváry Lajos temetése alkalmából, családunk és drága halottunk iránt tanusított szíves részvétért a nagyszámban megjelent közönségnek ez uton is halás köszönetet mondunk. Az elhunyt gyermekei.

— **Adomány a Tanszermuzeumnak.** Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiskolai tanszermuzeuma részére Ember János kir. tanfelügyelő ur 5 drb tankönyvet és egy népiskolai földabroszt, a székelykeresztúri áll. tanítóképzőintézet igazgatósága az intézet történetére és tanulmányt rendjére vonatkozó 18 drb munkái 35 kötetben és a székelyudvarhelyi áll. polg. leányiskola ugyanilyen jellegű 6 füzetet ajándékozott. Fogadják az adakozók ezen adományukért a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. Chalupka Rezső oszt. elnök.

— **Megtámadott képviselők.** Április 8-án délelőtt távirat érkezett Justh Gyula képviselőházi elnökhöz Dunapatajból, hol az nap volt a választás. ifj. Madarász József és Dr Nagy György országgyűlési képviselők jelentik, hogy a választási elnök, dacára, hogy képviselői igazoló jegyeiket felmutatták, a választás színhelyéről csendőri karhatalmat alkalmazva őket elvezettette.

— **A magyar név.** Egy kis füzetet adott ki a napokban az Erdélyrészi Magyar Közművelődési egyesület a névmagyarosítás istápolására. Az Emke a magyarosodás érdekében minden áldozatot meghoz és így a névmagyarosodást is pártolja. A kik magyar nevet akarnak váltani felvilágosításért az egylethez fordulhatnak, sőt haszágénysorsuk, bélyegköltségeiket is megtérítik.

— **Az agyagfalvi réten felállítandó székely emlékalap** javára adakoztak: a helybeli ev. ref. kántortanító Pál Sándor ur a márc. 15-én tartott hazafias ünnep alkalmával begyűlt összeg, saját jutalékából 19 K 52 fillért, Bácsfalvi Kis Béla ág. ev. lelkész ur által 36 K 60 fillért utalvány mellett, ez utalványra postadíj 04 f kiadás, valamint Ferencz Dénes dévai m. kir. pénzügyi számviszt 1833. számú gyűjtőívén Szabó Imre 1 K, Dr Székely József 2 K, Stummer Gusztávné urnó 1 K, Ferenczi Dénes 2 K, Szakács Mózes 1 K, Antosi Sándor 2 K, Stummer Gusztáv 3 K, Gálné Szabó Janka 1 K, Gál Domokos 1 K, összesen 14 K-t utalvány mellett, ez utalványra posta költség 04 fillér, összesen 70 K 12 fillér, ebből levonva a postaköltségért 08 fillért, marad betétre 70 K 04 fillér, ezt hozzáadva a már korábban begyűlt 6368 K 06 fillérhez, az alap összege jelenleg tesz 6438 K 10 fillért. Fogadják a nemes szívű adakozók, hazafias adományukért ez uton is a végrehajtó bizottság halás köszönetét. Ferentzi János biz. pénztárnok.

— **Átköltözés.** A kir. járásbiróság bűnügyi osztálya, e hó 9-én a Bethlen utca 6-ik szám alá költözött át.

— **Bimbóhullás.** Dr Solymossy Istvánt barátai köztiszteletben álló orvost fájdalom csapás érte; 5 éves kedves kis leánykáját Sárkát e hó 4-én reggel kiragadta a halál szerető szülői gondosan ápoló kezei közül: a gyermekek réme, a vörheny és roncóló toroklób ölte meg a kedves kis gyermeket. A mélyen elszomorodott szülők fájdalomában, mi is őszinte részvétetl osztozunk.

— **Székelyderzszen,** f. hó 2-án az iskola termében jótékony célú kórsaras táncmulatságot rendezett a körúyékbeli intelligencia. Felülfizettek: Füzeséry J. 3 K. Ürmösy F. 3 K. Szücs J. 2 K. Konec J. 2 K. Jakab J. 1 K. A mulatság összes bevétele 88 K 1 f; kiadása 68 K, 44 f; tiszta jövedelem 19 K. 57 fillér mely felerészben közvetlenül a vármegyei tanszermuzeumnak, felerészben pedig a tüdőbetegek szanatóriumának a „Budapest“ szerkesztősége útján elküldetett. Felülfizetésekért halás köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

— **Üdvös határozatok.** Székelyszentkirály község e hó 8-án tartott képviselőtestületi ülésén elhatározta, hogy a közoktatási miniszter által elrendelt és megtartandó fak napján, a községi utakat befogja fásítani; az iskolás gyermekek ültetik, a felnőttek pedig majd kertezik a fákat; még üdvösebb azonban azon határozata, hogy a községbeli összes korezmák szombaton este 9 órától, hétfőn reggeli 6 óráig zárva tartassanak és ezen határozat csatlakozásához, az összes vármegyei községek képviselőtestületeit is felszólítja. — A nép érdekében hozott eme szép határozatához ószin-

tén gratulálunk a község derék képviselőtestületének és bár — mint tudatják, — néhány érdekelt fél felebbezéssel akar vele szemben állni, mi hisszük és reméljük, hogy a közigazgatási bizottság nem fogja útját állni.

— **A képviselőkről.** A „Budapesti Hírlap” április 6-iki számában ezeket írja: Makacs küzdelem indult meg a képviselőházban Apponyi javaslatára ellen. A nemzetiségi blokk emberei kitűzték a hadi zászlót és zárt sorokban ostromolják a kormány állás pontját, mely a nemzeté is. Hosszu vitaharc készül, mely általános részében hetekig, a szakaszokint való tárgyalásnál hónapokig eltarthat.

És ezzel szemközt mit művel a szövetkezett magyar pártok óriási többsége? Az üres padok, a kongó ülésterem, az unottság és nemtörődés azok arcán, kik az ország házába félórára betévednek, a távolmaradók horribilis száma, megadják a feleletet. Képviselőink ugyanugy cselekszenek most is, a hogy az ülés szak kezdete óta s amihez egy éven át hozzászórtak már, végzik magánügyeiket, kötik-bontják üzleteiket, járják a miniszteriumokat kedvezményért, zaklatják a minisztereket protekcióért, nyargalnak váltóaláírások után, vagy alusszák az igazak álmát átlumpolt éjszakáik után, — az ország dolgainak pedig oda sem néznek.

Nemcsak az a panasz, hogy miattuk a tárgyalások menete linkadt, gépies, szintelen és lélek nélkül való. Ennél nagyobb baj, hogy igen gyakran tárgyalni egyáltalán nem lehet, mert a Ház határozathozatalra, sőt üléstartásra is képtelen. Sőt előfordul nem egyszer, — amire 40 éven át nem volt példa — hogy a javaslatok azért vétetnek le a napirendről, mert az előadó urak nem méltóztattak kellő időben megjelenni.

Nagyon tévednek a többség tagjai, ha azt hiszik, hogy az ő köteleességeiket a nemzet is ily lazán értelmezi. A nemzet előtt nem maradt észrevétlen, mily léhán folynak a közdolgok az országgyűlésen; s biztosíthatjuk őket, hogy a tapasztaltakon már is nagy a megütközés s egyre általánosabb az elégtelenség.

A nemzet elvárja képviselőitől, hogy ily komoly és nehéz időkben a nemzettől nyert mandátumot hűven betöltsék s a magyar képviselőházat főlemeljék újból arra a magas színvonalra, honnét nagy történelmi hivatásának a nemzet szolgálatában, jövője biztosítására, eleget tehet.

(Ehhez hasonló szellemben írnak a többi fővárosi lapok is; és mi sokkal enyhébben, ugyanezeket ajánlottuk képviselő uraink figyelmébe. És mi lett az eredmény? Megnehezteltek... pedig aki haragszik, annak csak nagy ritkán, vagy soha sincs igaza.)

— **Rákóczi-ünnep.** E hó 5-én volt kétszáz esztendeje, hogy Rákóczi Ferencet Erdély fejedelmi székebe iktatták be. A történelmi esemény emlékére Torda város lakossága fényes ünnepet rendezett. Délután térzene volt a város piacán, szemben azzal a kuriával, ahol a nagy fejedelem kétszáz év előtt megszállott. Hét órakor vette kezdetét az ünnepi program, melyet a tordai iparos-egylet Rákóczi-zászlájának felavatása fejezett be. Dr. Szenkovics Aurél ügyvéd volt az ünnepi szónok, majd Dr. Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanár történelmi fejtegetéseit hallgatta meg a közönség. Végül Lőrinczy Dénes unitárius lelkész adta át szép szavak kíséretében a Rákóczi-zászlót az iparosoknak.

— **A marosvásárhelyi installáció.** Ifj. Ugron Gábor ugoesai főispánt e hó 6-án igtatták be fényes ünnepségek keretében Maros-Torda vármegye

és Marosvásárhely főispánjává. Az egész város lobogódiszt öltött, a tanácsház közgyűlési termét gyönyörűen feldíszítették. Az ünnepélyes beigtatás délelőtt 10 órakor kezdődött, midőn a vármegyei közgyűlést Dr. Nagy József alispán szép beszédével megnyitotta, ezután küldöttség kísérte ifj. Ugron Gábort lakásáról a vármegyeházához, hol szünni nem akaró tapssal és éljenzéssel fogadták. Az ünnepély fénypontját az új főispán nagyszabású, remek beszéde képezte, mellyel óriási hatást ért el. A többiek között ezeket mondta: „Azzal a reménnyel jött Marostorda vármegyébe, hogy a tisztviselők fe gyelmi ügyét meglegedésre megoldja.” Kijelentette, hogy azok a tisztviselők, kik a darabontok alatt magasabb állást nem fogadtak el, vissza fognak helyeztetni hivatalukba. Elszomorítónak mondja, hogy a tisztviselők, a helyett, hogy dolgozzanak, pártoskodnak és pártot alakítanak és a függetlenségi emberek egymást ok nélkül hazaárulással vádolják. Délutáni egy órakor főispáni díszebéd volt, melyen az idegen törvényhatóságok küldöttei és nagyszámu meghívott vendégek vettek részt, este pedig nagyszabású művész-estély zárta be az ünnepséget.

— **A jövő körzöje!** Szénásy Béla magyar gyártmányu új szabadalmazott fejés körzöi a legjobbak. Kapható: **Betegh Pál és Társa** könyv., papír-, író- és **rajzszerekkereskedésében** Székely-udvarhelyt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A marosvásárhelyi esküdszék e hó 4-én egy régen vajdó kinos ügyben hozott, a közvélemény erkölcsi érzékét mindenben megnyugtató marasztaló ítéletet. A tárgyalásra került ügyben már egyszer ítéletet mondott a székelyudvarhelyi törvényszék, de a kir. tábla az esküdszék elé utasította az ügyet. Ifjabb Daniel Lajos joghallgató ugyanis a „Székely-Udvarhely” nyílttéri rovatában levelet intézett Gáffy Kálmán székelykereszturi főszolgabíróhoz, melyben egyéb sértő kifejezések mellett, gyáva gazembernek nevezte. Ezért kellett helyt állani ifj. Daniel Lajosnak az esküdt-bírótság előtt. A tárgyalást Bodó Sándor törvényszéki elnök vezette. Szavazóbírák voltak: Wittich Károly és Vári László. A magánvádló Dr. Bedő Sándor marosvásárhelyi, a vádlott pedig Elekés Dénes székelyudvarhelyi ügyvéd kíséretében jelent meg. A vád ismertetése és a bizonyító eljárás befejezése után következtek a vád és védbeszéd. Majd az esküdtek tíz percnyi tanácskozása után Hints Károly, az esküdtek főnöke kihirdeti, hogy ifj. Daniel Lajost az esküdtek bűnösnek mondják ki Gáffy Kálmán sérelmére elkövetett kétféle belső becsületsértés vétségében. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján ifj. Daniel Lajost összesen 150 korona pénzbüntetésre ítélte és elmarasztalta 500 korona eljárás költségben, továbbá elrendelte, hogy az ítélet a „Székely Udvarhely” című lapban egész terjedelmében közzététessék.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig
Írta: Connert János, ford. Balásy Dénes.
91. Folytatás és vége.

A sókereskedőknek ebben az időszakban bizonyítványt kellett váltani mindig a megvásárolt sóról s azt a hatóságok kívánatára annak eredete

felől bárhol is tartoztak előmutatni. Sokféle panaszok származtak ebből azután. 1670-ben panaszt tesznek az országgyűlés előtt, hogy ők e miatt a bizonyítvány miatt gyakran vallanak kárt, mert Udvarhelyt másod kézből sokan vásárolgatnak csekélyebb mennyiségű sőt s az ilyenek a sótiszték bizonyítványát az első eladástól nem mindnyájan képesemegkapni. Erre az országgyűlés elrendeli, hogy ezeket a sókereskedők ket efféle alapon nem szabad többé zaklatni és megkárosítani.²⁰

Néhány székely községre nézve mekkora jelentősége volt ennek a sókereskedésnek, azt abból látjuk, hogy még 1725 körül is Sófálva, Parajd, Atyha, Korond, Pálfálva és Siklód lakosai, voltaképp sókereskedésből éltek.

A Habsburgház alatt a székely sóbányák, Parajd és Sófálva fölötti való felügyeleti jog, a mint gondolható, szintén a királyi kincstár ment át. 1701-ben Udvarhelyszék összeállva a többi székekkel, 2700 frt. évi haszonbérért, árendába vette a sóbányákat a fiskustól, miáltal aztán a régiebb sóhordási föltételek érvényben maradtak.²¹

Ezzel befejezzük a székelyek jogai, intézményei és alkotmánya felől való tanulmányunkat. A jogászok feladata volna most a székelyek pörös eljárásainak tárgyalása. A mi a székely városok fejlődését illeti, annak ki-merítő feldolgozása a Székely oklevéltárban kiadott s Udvarhelyvármegye történetében említett, de ki nem adott oklevéli anyag összehasonlítása nélkül alig lehetséges. Összehasonlítani kellene végül a székelyek és a szászok intézményeit is egymással, de hát annak sincs még itt az ideje.

SZERKESZTŐI IZENETEK.

T. F. Bözd. A lap megrendelését köszönettel vettem és kívánságod szerint a „Gazdakör” címére pontosan fogom küldeni. Szívélyesen üdvözöllek.

K. P. Debrecen. Szép költeményedet köszönettel vettem és alkalomadtán közölni fogom.

Sz. S. Félegyháza. Köszönjük, mai számunkra megkésve érkezett; vasárnap közöljük.

B. S. Budapest. A szíves gratulációt köszönjük; levél ment.

N. Gy. Budapest. Kedves leveledet és cikket ma közlöm, legközelebb válaszolok rá, addig is szívélyesen üdvözöllek.

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvárm. Gazd. Egyesülettől.

134—1907. sz.

Meghívó.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 30-án d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Számvizsgáló-bizottság jelentése.
4. 1907. végéig terjedő megbízatással ügyész-választás.
5. Azon indítványok tárgyalása, melyek az alapszabályok 18. §-a szerint a közgyűlés előtt 4 nappal az elnökséghez írásban beadattak.

A közgyűlést megelőzőleg 9 órakor az alispáni irodában választmányi ülés tartatik, melynek tárgya a közgyűlési tárgysorozat előkészítése.

Községek, birtokosságok, gazdakörök a közgyűlésen írásbeli meghatalmazottjaik után képviselhetik magukat, kik meghatalmazásaikat az ülés elején az elnöknek benyújtják. Székelyudvarhely, 1907. ápr. 4.

UGRON ÁKOS, HLATKY MIKLÓS,
elnök. titkár.

A Triesti Általános Biztosító Társaság (Assicurazioni generali) f. é. március hó 21-én tartott 75-ik közgyűlésén terjesztették be az 1906. évi mérlegek. Aból a ritka alkalmából, hogy az intézet ezuttal fennállásának 75 éves fordulóját ünnepli, a társaság központi igazgatósága sok ovációban részesült, melyek a világ minden részéből a legszívélyesebb formában megnyilvánultak. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy ez 1906. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 849.570,242 korona és 52 fillért tettek ki, és az év folyamán bevett díjak 38.862,847 korona és 74 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23.657,486 korona 07 fillérrel 232.734,149 korona 05 fillérre emelkedett. A tűzbiztosítási ághban, beleértve a betérésses és tükörűveg-biztosítást a díjbevétel 15.386,704,734 korona biztosítási összeg után 25.505,395 korona 13 fillér volt, miből 9.306,044 korona 45 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 16.199,350 korona 69 fillérre rugott, mely összegből 11.538,632 korona 29 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 103.743,787 korona 95 fillér. A szállítványbiztosítási ághban a díjbevétel kitétt 3.916,243 korona 47 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.676,243 korona 96 fillérre rugott. Károkért a társaság 1906-ban 34.650,665 korona 27 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 861.570,345 korona és 95 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 25.014,452 korona 75 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerint nyereségtartalék, mely 5.250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamirányozására alakított tartalék, mely a 3.729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 17.013,704 korona 71 fillérre emelkedett. továbbá felemlítendő a 160000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutattással 1.119,637 korona 54 fillért tesz ki. Ezeken kívül fennáll még egy 1.471,110 korona 50 fillért kitevő tartalék, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 270.052,078 korona 64 fillérről 292.979,592 korona 76 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 51.530,990 korona 74 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 22.590,292 korona 99 fillér. 3. Letétmenyeztet értékpapírokra adott kölcsönök 2.228,403 korona 80 fillér. 4. Értékpapírok 201.268.234 korona 28 fillér. 5. Tárca váltók 664,481 korona 84 fillér. 6. A részvényesek biztosított adósslevelei 7.350,000 korona. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 7.347,189 korona 14 fillér, összesen 292.979,592 korona 76 fillér. Ezen értékekből 60.5 millió korona magyar értékekre esik.

Kiadja: **Betegh Pál és Társa** újságkiadó intézete.

Se fáradság, se kiadás

nincs kimélve a Scott-féle Emulsio előállításához szükséges nyers anyagok vásárlásánál, csak azért, hogy valóban a legelső és legjobb minőségű csukamájolaj, valamint alphosphorsavas méz és nátron biztosítassék részünkre. Ezen kizárólag elsőosztályu anyagok műszaki gyakoroltságot és szinte kiméletlen tisztaságot magában foglaló sajátos Scott-féle eljárás által dolgoztatnak fel és a készítmény nemcsak jó ízű és feltétlenül könnyen emészthető, hanem rendkívüli hatásos és sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj. A gyöngesség összes eseteiben, legyen az akár testi, akár betegség következménye, akár felnőtt betegről, akár gyermekről van szó, a Scott-féle Emulsio mindenesetre felülmulhatatlan erősítő szer.

A SCOTT-féle EMULSIO valódiságának jele a „hátan nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

**SCOTT-FÉLE
EMULSIÓ**

Kapható minden gyógyszerárban.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

3510—1907. tkv. szám.

HIRDETMÉNY.

Kükküllökeményfalva község közös erdő és legelő illetményeiről készült telekjegyzőkönyvei arányosítás következtében a 1869. évi 2579. I. M. szabályrendeletéhez képest átalakítatnak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. c. 1889. évi XXXVIII. t. c. és 1891. évi XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak. E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás Kükküllökeményfalva községben 1907. évi május hó 16-ik napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhívatnak:

1. az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve előterjesztést kívánnak tenni, hogy a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel;

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15. §-ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és az azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a helység és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

4. mindazok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a helységmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1907. ápr. 9.

Dr. Harmath Jenő,

kir. törvényszéki egyesbíró.

Eredeti Singer varrógépek

a legkisebbtől a legnagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 1. sz. alatt levő „Eredeti Singer” cég rak-tárában rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer-féle varrógépeket nem árusíthatnak.

A varrógépek bármikor vételkötelezettség nélkül is kipróbálhatók.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer” cég megbízottja

1828—907. tkvi. sz.

HIRDETMÉNY.

Petek községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. cikk értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tetetik közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. évi 29. t. c. 15. és 17. §. alapján ide érte e szakaszoknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi 16. t. c. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. c. 7. §. a) és az 1891. évi 16. t. c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1907. évi október 10-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 16. és 18. §-ának eseteiben, ide érte ez utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében elmentmondással élni kívánnak, írásbeli elmentmondásukat hat hónap alatt, vagyis az 1907. évi október 10-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után elmentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ide érte azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találták, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis az 1907. évi október 10-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a menyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Okland, 1907. márc. 31.

MÁTHÉ, kir. albiró.

Udvarhelyvármegyeszékelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

887—907. szb. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett Varság nagyközségi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 1600 korona és megfelelő összeg a dologi kiadásokra

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §. illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt képesítési követelményeket igazoló okmányokkal fölszerelt folyamodványukat hozzám április 20-án délután 4 óráig adják be.

Székelyudvarhelyt, 1907. ápr. 4.

Dr. Demeter Lőrinc,

főszolgabíró.

Kiadó lakás. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában.

20—907. sz.

Faeladási hirdetmény.

Alólirott közbirtokosság elnöksége közhirre teszi, hogy Gyergyóújfalu községhezánál 1907. április 28-án d. u. 2 órakor tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a Barótossarki 1904. évben kijelölt vágásban megperzselődött és a Fehérfenyés, Gáborutfeje, Bűdösvermes, Kövespatak, Kosza és Preceoldal 1906 évben szél döntött fáját.

Kikiáltási ár Barótossarki 1340 K, Fehérfenyési 300 L, Gáborutfeje 203 K, Bűdösvermesi 144 K, Kövespataki 24 K, Koszai 66 K és a preceoldalnak 206 K.

Tájékoztató szolgáljon, hogy a kihasználás alá kerülő terület a Barótossarki 30 kh. kiterjedésű a legközelebbi vasutállomástól 42 km. nyire van 14127 darabnak kéreggel együtt 3—52. átlag 20 cm. átmérőjűnek 1278 km. hasznofát, a Fehérfenyési 149 drb 77 km., Gáborutfeje 105 drb 52 km., Bűdösvermesi 72 drb 36.9 km., a Kövespataki 15 drb 62 km., Koszai 21 drb 16.2 km. és a preceoldali 212 drb 57.2 km. hasznofát tartalmazónak van becsülve.

Az összes eladófa lucfenyő csakis részben jegenyefenyő. Bántapénz a kikiáltási ár 10 százalékát kell letenni, a megállapított árverési és szeszoldási feltételek alólirottán megtekinthetők.

Gyergyóújfalu, 1907. április 2.

Mihálydeák Imre, Bányász Sándor,

kb. jegyző.

kb. elnök.

SZENKOVITS JÁNOS Utóda

Alapított 1865-ben.

Férfi és női divatruház

Batthyányi-tér 4 szám.

Székelyudvarhelyt

Batthyányi-tér

Pompás látványosság:

Állandó divattárlat - szalon

Batthyányi-tér 5. szám

Legnagyobb választék női és férfi ruhaszövetekben. Eredeti legújabb divatu diszkalapok. Férfi, női és gyermekcipők, mosóárak, vásznak és rövidárak.

FÉRFIRUHA-VÁLLALAT!

A lehető legolcsóbb árszabás!

A tisztelt vevőközönség becses figyelmébe ajánlom a tavaszi idény alkalmából a legfinomabb izlésnek megfelelően felszerelt áruraktárait

tisztelettel

Szenkovits János Utóda.

Elegáns férfiruhák megrendelési helye. — Utitáskák, illatszerek

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Rétly-féle pemetefű

cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok hasonlatlan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el

Baross, Borszéki és Kászoni vizek

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy újonnan bevezettem üzletembe nagy választékban a

gyermek-kocsikat

üveg, porcellán és ajándék tárgyakat nagy választékban. Ugy hogy az minden igényeknek megfelelő legyen.

Együttal felhívom becses figyelmét mindig friss és jó minőségű fűszerárú osztályomra is és kérem szükség esetén szives pártfogásukat

teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Mauthner-féle leghiresebb kerti vetemény- és virágmagvak, ugyancsak gazdasági magvak nagy raktára.

Mindig friss fűszerárak

Képréma készítés!

Ablaküvegezés

270—907. m. számhoz.

Hirdetmény.

A Kereskedelemügyi Miniszter ur az 1907. évi március hó 17-én kelt 75073/1 b. l. 1906. számú rendeletével a F.-boldogfalva—f.-rákosi közut 35007—41177 km. szakasza kiépítését 164,238 K 92 f összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munka kivitelének biztosítása céljából Udvarhelyvármegye alispánjának f. évi 2681. sz. a. kelt megbízása alapján az 1907. évi április 25-ik napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 óráig a nevezett hivatalhoz annival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5 százalékanak megfelelő bántpénznek az adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Székelyudvarhely, 1907. április 2.

Szobotka Rezső
kir. főmérnök.

269—907. m. számhoz.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi Miniszter ur az 1906. évi szeptember hó 25-én kelt 10250. számú rendeletével a sárd—zsákod—szentdemeteri törvht. közut 8575—12982 km. szakasz kiépítését 171253 K 39 f összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munka kivitelének biztosítása céljából Udvarhelyvármegye alispánjának f. évi 2619. sz. a. kelt megbízása alapján az 1907. évi április 26-ik napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 óráig a nevezett hivatalhoz annival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5 százalékanak megfelelő bántpénznek az adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Székelyudvarhely, 1907. április 2.

Szobotka Rezső
kir. főmérnök.

Triesti általános biztosító társaság

(Assicurazioni Generali)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság” rovatban közöljük a Triesti Általános Biztosító Társaság **a legnagyobb, a leggazdagabb és legrégebbi biztosító intézetünk** mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, üveg-, betörésselopás-, harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetit továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.”, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset elleni biztosító társaság” számára.

A székelyudvarhelyi ügynökségek
Sterba Ödön, Rösler és Gábor, Agrár-takarékpénztár Marosvásárhelyi fiókja.

Óriási siker!

„Antinicotin”

szivarka hüvely

= szivar dobozokban. =

BOR!

Fernengel Gyula székely-

udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének

székelyföldi kerületi fiókjánál

(Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 27. szám)

A M. KIR.

SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt a m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából ...

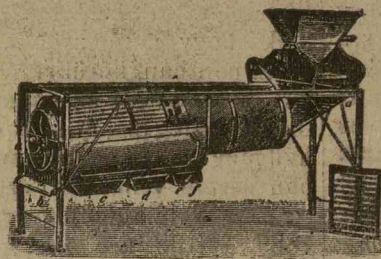
ugy palack mint hordó

BOROK

legelőnyösebben kaphatók.

VETŐMACYVAK

a m. kir. állami magvizsgáló állomás által teljes **aranka-mentesnek** talált **Vörös tóhere- és lucernamag**, elsőrendű **Duppai zab, búkköny, kendermagvak** a legelőnyösebb napi árban kaphatók.

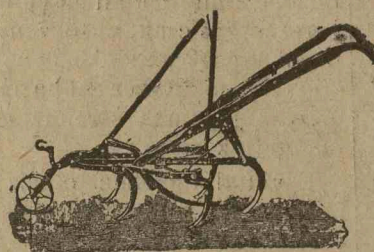
Stahel és Lenner

egyedüli magyar gyártmányu, **különleges**

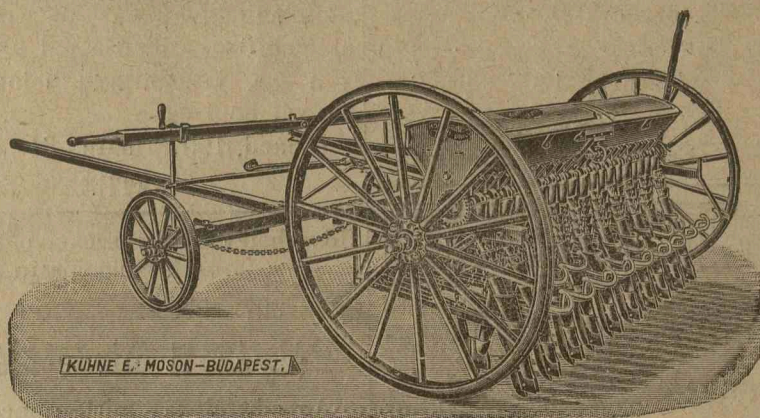
Trieurjei

gabonakeverékek számára csakis itt szerezhetők be.

Törökbuza és répavetőgép

egy és két soros, Oberth Frigyes-féle legkötönyebb gyártmány; a székelyföldi talajviszonyoknak megfelelőleg alkalmazható **Planeth Jr. féle** kapáló és töltőgép **ekekülönlegességgel.**

Mosoni drill.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyár Moson

Bizományi raktára

Acél váltva forgató **ekék, boronák, Mosoni és Hungária Drill vetőgépek, aratógépek, rosták, Rapid kézi darálógép, szecskavágók stb.**